

2016 m. gruodžio 13 d., antradienis

P8_TA(2016)0487

Moterų teisės Rytų partnerystės valstybėse

2016 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl moterų teisių Rytų partnerystės valstybėse (2016/2060(INI))

(2018/C 238/03)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos (ES) sutarties 2 straipsnį ir 3 straipsnio 3 dalį, kuriais įtvirtinama lyčių lygybė, kaip vienas iš pagrindinių principų, kuriais pagrįsta ES,
- atsižvelgdamas į 1979 m. gruodžio 18 d. Jungtinių Tautų konvenciją dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims,
- atsižvelgdamas į JT Pekino veiksų platformą (1995 m.) siekiant lygybės, vystymosi ir taikos,
- atsižvelgdamas į JT Saugumo Tarybos rezoliucijas Nr. 1820 (2008 m.), 1325 (2000 m.) ir naujausią rezoliuciją Nr. 2242 (2015 m.) dėl moterų, taikos ir saugumo,
- atsižvelgdamas į 1995 m. rugsėjo mėn. Pekino deklaraciją ir veiksų platformą, taip pat į 1994 m. rugsėjo mėn. Tarptautinės konferencijos gyventojų ir vystymosi klausimais veiksų programą (Kairo konferencija) ir jų peržiūros konferencijų rezultatus,
- atsižvelgdamas į 2015 m. lapkričio 18 d. bendrą Komisijos ir Vyriausiosios įgaliosios užsienio reikalams ir saugumo politikai komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos kaimynystės politikos peržiūra“ (SWD(2015)0500),
- atsižvelgdamas į 2008 m. vasario 18 d. Tarybos išvadą dėl Europos kaimynystės politikos, 2015 m. balandžio 20 d. ir 2015 m. gruodžio 14 d. Tarybos išvadą dėl Europos kaimynystės politikos persvarstymo,
- atsižvelgdamas į bendrą pareiškimą, paskelbtą 2009 m. gegužės 7 d. vykusiame Prahos Rytų partnerystės aukščiausiojo lygio susitikime,
- atsižvelgdamas į bendrą pareiškimą, paskelbtą 2013 m. lapkričio 28–29 d. vykusiame Vilniaus Rytų partnerystės aukščiausiojo lygio susitikime „Rytų partnerystė. Kelias tolyn“,
- atsižvelgdamas į bendrą pareiškimą, paskelbtą 2015 m. gegužės 21–22 d. vykusiame Rygos Rytų partnerystės aukščiausiojo lygio susitikime,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir Gruzijos, Moldovos ir Ukrainos asociacijos susitarimus bei išsamios ir visapusiškos laisvosios prekybos erdvės susitarimus (AS ir IVLPE),
- atsižvelgdamas į 2014 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 232/2014, kuriuo sukuriama Europos kaimynystės priemonė ⁽¹⁾,

⁽¹⁾ OL L 77, 2014 3 15, p. 27.

2016 m. gruodžio 13 d., antradienis

- atsižvelgdamas į 2015 m. liepos 20 d. Tarybos išvadas dėl 2015–2019 m. veiksmų plano žmogaus teisių ir demokratijos srityje,
 - atsižvelgdamas į 2015 m. spalio 26 d. Tarybos išvadas dėl 2016–2020 m. lyčių lygybės veiksmų plano,
 - atsižvelgdamas į 2015 m. rugsėjo 21 d. Komisijos ir Vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai bendrą tarnybų darbo dokumentą „Lyčių lygybė ir moterų įgalėjimas. Keisti mergaičių ir moterų gyvenimą plėtojant ES išorės santykius 2016–2020 m.“;
 - atsižvelgdamas į savo 2016 m. sausio 21 d. rezoliuciją dėl asociacijos susitarimų bei išsamių ir visapusiškų laisvosios prekybos erdvių su Gruzija, Moldova ir Ukraina ⁽¹⁾,
 - atsižvelgdamas į savo 2015 m. gruodžio 17 d. rezoliuciją dėl metinės ataskaitos dėl žmogaus teisių ir demokratijos pasaulyje 2014 m. ir Europos Sąjungos politikos šioje srityje ⁽²⁾,
 - atsižvelgdamas į savo 2015 m. spalio 8 d. rezoliuciją dėl ES veiksmų plano dėl lyčių lygybės ir galių moterims suteikimo vystomojo bendradarbiavimo srityje atnaujinimo ⁽³⁾,
 - atsižvelgdamas į savo 2013 m. spalio 8 d. rezoliuciją „Lyties genocidas: be žinios dingusių moterų klausimas“ ⁽⁴⁾,
 - atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas ir neseniai priimtą 2015 m. liepos 9 d. rezoliuciją dėl Europos kaimynystės politikos persvarstymo ⁽⁵⁾,
 - atsižvelgdamas į Europos Tarybos projektą dėl moterų teisės kreiptis į teismą užtikrinimo gerinimo penkiose Rytų partnerystės šalyse,
 - atsižvelgdamas į Europos Tarybos 2011 m. Stambulo konvenciją,
 - atsižvelgdamas į EBPO Stambulo kovos su korupcija veiksmų plano šalių ataskaitas ir Rytų partnerystės šalių pažangos ataskaitas,
 - atsižvelgdamas į Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) lyčių lygybės konvencijas, t. y. į 1951 m. Konvenciją dėl vienodo atlyginimo (Nr. 100), 1958 m. Konvenciją dėl diskriminacijos darbo ir profesinės veiklos srityje (Nr. 111), 1981 m. Konvenciją dėl pareigų šeimai turinčių darbuotojų (Nr. 156) ir 2000 m. Konvenciją dėl 1952 m. motinystės apsaugos konvencijos pakeitimo (Nr. 183),
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 52 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto pranešimą ir Užsienio reikalų komiteto nuomonę (A8-0365/2016),
- A. kadangi, anot Prahos pareiškimo, partnerystė grindžiama įsipareigojimais laikytis tarptautinės teisės principų ir pagrindinių vertybių, įskaitant demokratiją, teisinę valstybę ir pagarbą žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms; kadangi Rygos pareiškime lyčių lygybė nurodoma kaip „daug žadanti nauja bendradarbiavimo sritis“;
- B. kadangi didesnis šalių partnerių diferencijavimas ir jų atsakomybė už rezultatus – pagrindiniai persvarstytos Europos kaimynystės politikos principai, pagal kuriuos atsižvelgiama į konkrečią kiekvienos šalies padėtį;

⁽¹⁾ Priimti tekstai, P8_TA(2016)0018.

⁽²⁾ Priimti tekstai, P8_TA(2015)0470.

⁽³⁾ Priimti tekstai, P8_TA(2015)0350.

⁽⁴⁾ OL C 181, 2016 5 19, p. 21.

⁽⁵⁾ Priimti tekstai, P8_TA(2015)0272.

2016 m. gruodžio 13 d., antradienis

- C. kadangi vyrų ir moterų lygybė yra įtvirtinta visų Rytų partnerystės šalių konstitucijose ir teisės sistemose ir visos šios šalys yra be išlygų ratifikavusios daugumą šios srities svarbiausių tarptautinių konvencijų; kadangi apgailėstaujama dėl to, kad Rytų partnerystės šalyse moterys vis dar patiria socialinę diskriminaciją;
- D. kadangi visos Rytų partnerystės šalys yra parengusios strategijas, programas arba veiksmų planus, kad pagerintų moterų padėtį;
- E. kadangi 2015 m. Rytų partnerystės valstybėse tik 17 iš 136 aukštų ministro lygmens pareigybių teko moterims, vidutiniškai moterys sudarė 16 proc. išrinktų parlamentų narių ir vidutiniškai tik 17 proc. aukščiausio rango valstybės tarnautojų sudarė moterys; kadangi visame regione tik trims politinėms partijoms vadovauja moterys;
- F. kadangi vertikalioji ir horizontalioji moterų užimtumo segregacija Rytų partnerystės valstybių darbo rinkose ir toliau giliai išsišaknijusi jų kultūrinėse ir socialinėse normose; kadangi moterims taip pat tenka vadinamosios „antrosios pamainos“ neapmokamo namų ruošos darbo našta;
- G. kadangi dėl visuomenėje plačiai paplitusių stereotipų moterims tenka antraeilis vaidmuo; kadangi šie stereotipai pradeda formuotis vaikystėje, atsispindi švietimo bei mokymo pasirinkimuose ir išlieka darbo rinkoje;
- H. kadangi daug moterų kaimo vietovėse, neturėdamos kitų galimybių, yra linkusios sutikti dirbti mažai apmokamus darbus žemės ūkio sektoriuje, dažnai oficialiai nedeklaruojamus ir be jokių socialinės apsaugos teisių; kadangi vyrų ir moterų nelygybės žemės ūkio srityje panaikinimas galėtų padėti užtikrinti, kad vyrai ir moterys turėtų lygias galimybes įsidarbinti ir gauti vienodą darbo užmokestį už vienodos vertės darbą;
- I. kadangi Rytų partnerystės šalyse moterims ir vyrams dažnai sunku gauti lytinės ir reprodukcinės sveikatos paslaugas ir naudotis atitinkamomis teisėmis, be to, neturtingos moterys, migrantai, etninės mažumos ir kaimo vietovių gyventojai vis dar susiduria su didelėmis kliūtimis; mažiau kaip 50 proc. moterų Rytų partnerystės šalyse naudoja šiuolaikines kontracepcijos priemones, o kai kuriose šalyse – net mažiau kaip 20 proc.; pagrindinės priežastys – prastas konsultavimas, didelės kontracepcijos priemonių kainos, pasirinkimo trūkumas ir nepatikima pasiūla;
- J. kadangi moterys, nukentėjusios nuo smurto dėl lyties, vis dar turi labai mažai galimybių kreiptis į teismą, visų pirma dėl to, kad visų formų smurtas prieš moteris nėra laikomas nusikaltimu, ypač dažnai nepranešama apie tokius nusikaltimus, labai retai nuteisiama už išžaginimą ir valstybė labai mažai finansuoja paramos aukoms paslaugas arba visai jų nefinansuoja;
- K. kadangi, nors esama didelių skirtumų tarp Rytų partnerystės šalių smurto prieš moteris paplitimo ir tokio smurto toleravimo aspektu, rodiklis yra palyginti aukštas – visą gyvenimą trunkančio fizinio smurto dažnumas yra didesnis nei 20 proc. keturiose iš šešių šalių; kadangi nesama pakankamai palyginamų duomenų, kad būtų galima nustatyti darbe patiriamo fizinio, seksualinio ir psichologinio smurto dažnumą, greičiausiai irgi dėl to, kad apie jį retai pranešama; kadangi etninėms mažumoms, pvz., romų bendruomenei, priklausančios moterys patiria daug didesnę smurto riziką;
- L. kadangi Rytų partnerystės šalys ir toliau yra prekybos žmonėmis, įskaitant moteris ir mergaites, be kita ko, seksualinio išnaudojimo tikslais, kilmės šalys, o kai kuriais atvejais – tranzito ir kelionės tikslo šalys;
- M. kadangi užsitęsę konfliktai toliau trukdo vystymuisi regione ir daro itin didelį poveikį nukentėjusių asmenų, įskaitant moteris ir mergaites, gyvenimui ir žmogaus teisėms;

2016 m. gruodžio 13 d., antradienis

- N. kadangi dėl tebesitęsiančio konflikto rytų Ukrainoje sustiprėjo lyčių stereotipai, kuriais pabrėžiama, kad vyrai yra gynėjai, o moterys – rūpestingos pagalbininkės, be to, moterys yra mažai įsitraukusios ir menkai dalyvauja sprendžiant konfliktą;
- O. kadangi nuo konflikto pradžios Ukrainoje daugiau kaip 1,5 mln. žmonių, iš kurių du trečdaliai yra moterys ir vaikai, buvo perkelti šalies viduje ir jiems sunku gauti sveikatos priežiūros paslaugų, būstą ir darbą;
- P. kadangi Moldovoje gyvenančios romų mergaitės dėl vaikų ir ankstyvų santuokų, neplanuotų nėštumų ir įsipareigojimų prižiūrėti vaikus mokykloje praleidžia vidutiniškai mažiau nei ketverius metus, palyginti su ne romų mergaitėmis, kurios mokykloje praleidžia 11 metų;
- Q. kadangi ES ir jos valstybės narės yra įsipareigojusios siekti, kad moterų ir mergaičių žmogaus teisės būtų apsaugotos, įgyvendinamos ir būtų sudarytos galimybės šiomis teisėmis naudotis, taip pat aktyviai propaguoja šias teises palaikydamos visus išorės santykius, be kita ko, plėtojamus ne tik vystomojo bendradarbiavimo kontekste;
- R. kadangi lyčių lygybė ir toliau yra horizontalusis prioritetas pagal Europos kaimynystės politiką ir Europos kaimynystės priemonę ir kadangi persvarstyta Europos kaimynystės priemonė turėtų apimti tvirtesnę paramą pilietinei visuomenei ir pagal šią priemonę vėl turėtų būti skiriamas dėmesys lyčių lygybės svarbai; kadangi pilietinė visuomenė atlieka labai reikšmingą vaidmenį siekiant lyčių lygybės Rytų partnerystės šalyse;
- S. kadangi Rytų partnerystės šalys partnerės gali dalyvauti keliose ES programose, kaip antai „Erasmus+“, COSME, „Kūrybiška Europa“ ir „Horizontas 2020“;
- T. kadangi, siekiant mažinti motinų mirtingumą, labai svarbu užtikrinti nėščiųjų priežiūrą, kvalifikuotą gimdymo priežiūrą, skubią pagalbinę akušerinę pagalbą ir turėti būtinas priemones; kadangi Rytų partnerystės šalyse vis dar nesugebama pasiekti visų moterų, ypač gyvenančių neturtingiausiose, atokiausiose teritorijose ir priklausančių marginalizuotoms grupėms, pvz., tautinių mažumų atstovių, migrančių ir neįgalių moterų;
1. mano, kad Rytų partnerystės šalyse turi būti gerinama padėtis moterų teisių srityje; pabrėžia, kad gilūs ekonominiai pokyčiai ir ekonominis netikrumas daro neigiamą poveikį moterų ekonominei padėčiai ir lemia jų faktinės lygybės stygių;
 2. pažymi, kad bendras politinis stabilumas ir pagarba žmogaus teisėms paprastai yra būtina moterų teisių stiprinimo ir jų padėties gerinimo atitinkamose valstybėse prielaida;
 3. pažymi, kad Rytų partnerystės šalys, siekdamos padidinti vyrų ir moterų lygybę visuomenėje, turi nedelsdamos imtis veiksmų, be kita ko, priimti nacionalinius planus ir bendradarbiauti su tarptautinėmis organizacijomis ir pilietinės visuomenės suinteresuotaisiais subjektais;
 4. ragina Rytų partnerystės šalis pašalinti savo kovos su diskriminacija sistemų trūkumus ir dažniau taikyti kovos su diskriminacija dėl lyties įstatymus, be kita ko, labiau taikyti tarptautines normas priimant teismo sprendimus, kad šiose šalyse būtų padidintas įstatymų vykdytinumas ir nebepažeidinėjamos moterų teisės;
 5. pažymi, kad LGBTI asmenų padėtis kai kuriose Rytų partnerystės šalyse tebėra nesaugi ir kelia nerimą, nors homoseksualumas nebekriminalizuojamas; kuo griežčiausiai smerkia visas LGBTI asmenų diskriminacijos ir smurto prieš juos formas ir ragina nacionalinės valdžios institucijas patvirtinti politikos strategijas, kuriomis būtų kovojama su visų formų diskriminacija dėl seksualinės orientacijos;
 6. pabrėžia, kad reikia visuomenės informuotumo didinimo kampanijų ir institucinių pokyčių, kuriais būtų siekiama panaikinti tvirtus stereotipus, susijusius su moterimis ir darančiais neigiamą poveikį visoms moterų dalyvavimo visuomenės gyvenime sritims;
 7. ragina nacionalinės valdžios institucijas būti budrias bei ryžtingas ir taikyti sankcijas žmonėms, kurie įžeidinėja arba niekina LGBTI asmenis, ypač viešųjų paslaugų srityje ir viešojoje erdvėje;

2016 m. gruodžio 13 d., antradienis

Moterų dalyvavimas sprendimų priėmimo procesuose

8. apgailestauja dėl to, kad moterų itin trūksta Rytų partnerystės valstybių valdžios struktūrose ir tas trūkumas labai jaučiamas;

9. atkreipia dėmesį į vyraujančią diskriminacinę praktiką Rytų partnerystės šalių politiniame gyvenime, kai taikoma praktika, kad, net jei moterims pavyksta gauti aukšto lygio politines ir sprendimų priėmimo pareigas, dėl jų gebėjimų ir įgūdžių ir toliau abejojama;

10. ragina užtikrinti vienodas prieigos prie valdžios ir atstovavimo moterims galimybes visais valdžios ir sprendimų priėmimo lygmenimis, siekiant skatinti jų vadovaujamą vaidmenį; pripažįsta svarbų pilietinės visuomenės organizacijų ir tarptautinių NVO vaidmenį skatinant įgyvendinti teigiamas reformas ir priemones, kad būtų apsaugotos moterų teisės ir jos aktyviau dalyvautų politinėje ir ekonominėje veikloje; ragina decentralizuotas institucijas ir vietos valdžios institucijas dalytis geriausios patirties skatinant moteris dalyvauti politinėje veikloje pavyzdžiais; atkreipia dėmesį į tai, kad tvarūs rezultatai geriausiai pasiekiami tuomet, kai vadovaujantį vaidmenį atlieka politinės partijos, todėl pabrėžia svarbų Europos politinių partijų ir jų moterų skyrių vaidmenį;

11. ragina Rytų partnerystės šalis propaguoti ir stiprinti moterų dalyvavimą politinėje veikloje ir vadovavimą; pabrėžia, kad būtų naudinga užtikrinti aktyvesnį moterų dalyvavimą administravimo institucijų veikloje vykdant svarbiausias reformas, kaip antai kovos su korupcija ir ekonomikos reformas; palankiai vertina visas pastangas pasiekti šių tikslų, kaip antai privalomas kandidatų sąrašų kvotas, dotacijas, mokymus ir paramą, teikiamą moterims politikėms ir aktyvistėms, taip pat kuravimo programas ir informuotumo didinimo kampanijas, keičiančias moterų įvaizdį žiniasklaidoje;

12. pabrėžia, kad EURONEST parlamentinė asamblėja gali atlikti teigiamą vaidmenį, skatindama moteris dalyvauti politinėje veikloje ir padidinti jų matomumą įgyvendinant Rytų partnerystės programas; palankiai vertina 2016 m. kovo mėn. įvykusį pirmąjį EURONEST moterų forumo susitikimą; taip pat, kalbant apskritai, ragina ES kurti ir remti tarpvalstybinius politikoje dalyvaujančių moterų tinklus;

13. tvirtai remia moterų dalyvavimą ir jų atliekamą vaidmenį vyriausybėse ir nevyriausybėse kovos su korupcija organizacijose, veiksmuose ir programose, taip pat jų dalyvavimą ir vaidmenį kovojant su korupcija; mano, kad apskritai aktyvesnis moterų dalyvavimas politiniame gyvenime ir Rytų partnerystės šalių aukšto lygmens vadovybėje prisidėtų prie politinės klasės atnaujinimo, taigi ir prie vykstančių politinių permainų;

14. primena, kad ES rinkimų stebėjimo misijų ir kitų tarptautinių rinkimų stebėjimo misijų ataskaitose pateikiamos rekomendacijos dėl moterų dalyvavimo rinkimų procese; ragina ES visapusiškai panaudoti šias rekomendacijas įgyvendinant Europos kaimynystės politiką;

Moterų dalyvavimas ekonominėje veikloje

15. pažymi, kad, kalbant bendrai, Rytų partnerystės šalyse moterys yra integruotos į darbo jėgą palyginti dideliu mastu, tačiau jų dalyvavimas ekonominėje veikloje netolimoje praityje mažėjo;

16. pažymi, kad lyčių stereotipai ir moterų diskriminacija užkerta kelią didesnei moterų įtraukčiai į darbo rinką ir yra pagrindinė papildomų kliūčių moterų verslo veiklai priežastis;

17. apgailestauja dėl to, kad moterys daug didesniu mastu dirba paslaugų ir valstybiniame sektoriuose, kuriuose darbo užmokestis gerokai mažesnis, nei sektoriuose, kuriuose dirba dauguma vyrų, kad vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumas ir toliau yra didelis ir gali siekti net 50 proc., taip pat dėl to, kad moterys patiria kultūrinės ir sociologinės kliūtis siekdamas vadovaujamų pareigų, kaip dažnai nutinka ir ES;

2016 m. gruodžio 13 d., antradienis

18. apgailestauja dėl to, kad visose Rytų partnerystės šalyse moterys daugiausia vykdo veiklą menkai mokamuose sektoriuose, nors jų išsilavinimo lygis yra aukštesnis; ragina moteris įsitraukti į sprendimų priėmimo ir ekonominės politikos įgyvendinimo procesą, plėtoti verslo programas, skirtas integruoti moteris į įmonių veiklą ir skatinti jas dalyvauti šioje veikloje, taip pat įgyvendinti vietos plėtros projektus, kurių tikslas – ekonominis moterų įgalėjimas; ragina taikyti kryptingą požiūrį, siekiant užtikrinti, kad daugiau sektiniais pavyzdžiais laikomų moterų būtų lyderės ir užimtų vadovaujama padėtį, – tuomet jaunoji karta tikėtų moterų gebėjimais vadovauti visuose darbo sektoriuose; pabrėžia, jog moterims būtina aktyviai dalyvauti profesinių sąjungų veikloje, ir atkreipia ypatingą dėmesį į tai, jog būtina nedelsiant įveikti teisinės ir struktūrinės diskriminacinės kliūtis, su kuriomis darbo aplinkoje susiduria moterys, kad būtų užtikrintas vienodas užmokestis už vienodą darbą ir panaikinti vyrų ir moterų darbo užmokesčio ir pensijų skirtumai;

19. pabrėžia, kad vaiko priežiūros paslaugos už prieinamą kainą ir aiškios vaiko priežiūros atostogų nuostatos turi lemiamos reikšmės gerinant moterų dalyvavimą darbo rinkoje; pažymi, kad kai kuriais atvejais minėtų nuostatų nebuvimas daro poveikį mergaičių ir jaunų moterų galimybei gauti išsilavinimą ir daryti karjerą, nes jos turi prižiūrėti savo brolius ir seseris;

20. pabrėžia, kad moterims dažniausiai tenka atsakomybė prižiūrėti pagyvenusius ir priklausomus asmenis ir kad vaikų turinčioms moterims dažnai sunku grįžti į profesinį gyvenimą; pabrėžia, kad viena iš moterų dalyvavimo darbo rinkoje ir ekonominės nepriklausomybės išankstinių sąlygų yra tai, kad vyrai ir moterys po lygiai pasidalytų nemokamą darbą, pvz., priežiūros ir namų ūkio pareigas; primygtinai ragina nacionalinės valdžios institucijas toliau stiprinti kokybiškos pagyvenusių ir priklausomų asmenų priežiūros įstaigų tinklą;

21. pabrėžia, kad dėl kai kuriose Rytų partnerystės šalyse galiojančių apsaugančių teisės nuostatų, pagal kurias draudžiama įdarbinti moteris dirbti potencialiai pavojingą darbą, apriojamos moterų galimybės užsiimti tam tikrų profesijų veikla bei dirbti tam tikrą darbą ir dar labiau apriojamos jų galimybės darbo rinkoje; ragina šias šalis persvarstyti tokias nuostatas;

22. atkreipia dėmesį į kokybiško moterų ir mergaičių švietimo ir profesinio mokymo svarbą siekiant palengvinti jų įtrauktį į darbo rinką, taip pat atkreipia dėmesį į švietimo vaidmenį naikinant su moterų vaidmeniu susijusius stereotipus; pabrėžia, kad reikalinga tikslinė parama ir kuravimas moterims verslininkėms, kurios dažnai neturi prieigos prie kreditų arba prekybos tinklų ir patiria didelę reguliavimo našta;

23. ragina kurti socialinę ekonomiką moterims ir sudaryti palankesnes sąlygas naudoti mikrokreditus kaip moterų ekonominės nepriklausomybės ir verslo programų, kuriomis siekiama įtraukti moteris į įmonių ir bendrovių veiklą, skatinimo priemonę; šiuo atžvilgiu pažymi, jog labai svarbu užtikrinti, kad informacija apie finansinės paramos priemones būtų skaidri, prieinama ir pateikiama naudoti sąžiningomis sąlygomis;

24. ragina visiems vaikams užtikrinti vienodas galimybes lavintis – taip pat ir vaiko priežiūros bei ankstyvojo, pradinio, vidurinio ugdymo ir universitetinio išsilavinimo lygmenimis – ir mokytis mokslo, technologijų, inžinerijos ir matematikos (MTIM) dalykų, ypatingą dėmesį skiriant mergaičių, gyvenančių kaimo vietovėse, švietimui ir mokymui, pasitelkiant švietimo ir skatinimo priemones nuo ankstyvo amžiaus, – tai padės skatinti ekonominei plėtrai labai svarbaus sektoriaus augimą; ragina moterims atverti visus švietimo kelius ir sudaryti galimybę įgyti profesijas, kurios moterims iki šiol uždraustos; atkreipia dėmesį į vaikų darbo problemą, nes dėl to jie negali gauti tinkamo išsilavinimo ar dalyvauti profesinio mokymo programose, o tai vėliau turi įtakos jų galimybėms užimti gerą padėtį darbo rinkoje; remia platesnius šalių partnerių ryšius su ES agentūromis ir programomis, pvz., „Horizontas 2020“, „Kūrybiška Europa“, COSME ir „Erasmus+“;

25. pabrėžia, kad vaikų darbas tebėra didžiulį susirūpinimą keliantis klausimas kai kuriose Rytų partnerystės šalyse, ypač Moldovoje, Gruzijoje ir Azerbaidžane; ragina šias valstybes apibrėžti konkrečius tikslus siekiant panaikinti visas vaikų darbo formas ir užtikrinti visapusišką atitinkamų įstatymų vykdymą;

Smurtas prieš moteris

26. pabrėžia, kad reikia kovoti su smurtu šeimoje ir smurtu dėl lyties, įskaitant seksualinį priekabiavimą, taip pat su prievartine surogatine motinyste ir prekyba žmonėmis seksualinio išnaudojimo tikslais, vykstančia Rytų partnerystės šalyse, apie kurią dažnai nepranešama dėl to, kad toks elgesys visuomenėje toleruojamas;

2016 m. gruodžio 13 d., antradienis

27. smerkia seksualinio smurto prieš moteris ir mergaites kaip karo ginklų naudojimą, įskaitant masinį prievartavimą, seksualinę vergovę, prostituciją, įvairų persekiojimą lyties pagrindu, įskaitant prekybą žmonėmis, taip pat sekso turizmą; pabrėžia, kad būtina kovoti su priverstinėmis santuokomis, kaip jas apibrėžia Jungtinės Tautos, įskaitant vaikų ir (arba) ankstyvas santuokas, ir ragina rytines kaimynines šalis nuosekliai kovoti su bet kokios formos moterų išnaudojimu ir prievarta prieš moteris, kurią jos patiria dėl surogatinės motinystės; ragina Rytų partnerystės valstybes skubiai imtis veiksmų, siekiant užkirsti kelią sunkiems tokio pobūdžio nusikaltimams, priklausantiems jų jurisdikcijai, bei traukti už juos baudžiamojon atsakomybėn net tada, kai jie padaromi už jų teritorijos ribų; pabrėžia, kad reikia skirti pakankamai lėšų kovos su smurtu prieš moteris ir mergaites iniciatyvoms, kuriomis būtų užtikrinama, kad smurtą patyrusios ir išgyvenusios aukos galėtų ilgiau gauti veiksmingas paslaugas, todėl tokias iniciatyvas reikėtų tinkamai aprūpinti personalu ir ištekliais; ragina nedelsiant imtis teigiamų priemonių (pvz., profesinio mokymo programų srityje), skirtų smurto aukoms, ypač jei jos rūpinasi vaikais, siekiant integruoti jas į darbo rinką;

28. atkreipia dėmesį į tai, kad nusikaltimai, susiję su lytimi ir seksualiniu smurtu, Romos statute klasifikuojami kaip karo nusikaltimai, nusikaltimai žmoniškumui arba laikomi sudėtine genocido ar kankinimo dalimi; atsižvelgdamas į tai teigiamai vertina 2013 m. birželio 24 d. JT Saugumo Tarybos rezoliuciją Nr. 2106 dėl seksualinio smurto prevencijos konfliktų metu;

29. pabrėžia, kad būtini veiksmingi žmogaus teises ginančių moterų apsaugos mechanizmai;

30. ragina Rytų partnerystės šalis skirti daugiau išteklių kovai su visų formų smurtu prieš moteris, be kita ko, iš dalies pakeičiant teises priemones ir teikiant pagalbą smurto aukoms; pabrėžia, kad, siekiant kovoti su visuomenėje išsisknijusiais stereotipais, dėl kurių išžaginimo ir smurto aukos toliau stigmatizuojamos, reikia institucinių pokyčių;

31. pabrėžia darnaus vystymosi tikslo Nr. 5, visų pirma jo 2 punkto, kuriuo raginama panaikinti visų formų smurtą prieš moteris ir mergaites viešose ir privačiose srityse, svarbą ir būtinybę peržiūrėti dabartinius Rytų partnerystės šalių teisės aktus dėl smurto prieš moteris ir mergaites, kiek tai susiję su jų tinkamumu siekiant veiksmingai užkirsti kelią smurtui prieš moteris ir mergaites ir jį panaikinti, ypatingą dėmesį skiriant tam, kad reikia nustatyti įstatymus dėl visų smurto formų (fizinio, seksualinio, psichologinio, ekonominio smurto) ir tinkamas sankcijas nusikaltėliams, taip pat kompensacijas nukentėjusioms ir išgyvenusioms moterims ir mergaitėms;

32. ragina Rytų partnerystės šalis parengti priemones siekiant užtikrinti, kad teisingumo grandinėje būtų atsižvelgiama į lyčių aspektą, be kita ko, rengiant teisės specialistus, policijos pareigūnus ir kitus darbuotojus, gaunančius pranešimus ir rengiančius ataskaitas apie smurto prieš moteris ir mergaites atvejus, kad tokio smurto aukos būtų rimtai išklausomos, taip pat ragina policijos atstovus, teisės specialistus, gydytojus, psichologus, valdžios institucijas ir savanoriškas įstaigas, dirbančias su tokių išpuolių aukomis, glaudžiau bendradarbiauti ir užtikrinti didesnę šių specialistų kompetenciją;

33. pakartoja, kad atranka pagal biologinę lytį, kurią lemia nusistatymas prieš socialinę lytį, yra sunki smurto dėl lyties forma ir žmogaus teisių pažeidimas; skatina informuotumo didinimo kampanijas siekiant pakeisti visuomenės nuostatas dėl atrankos pagal biologinę lytį praktikos ir ragina dėti daugiau pastangų, kad būtų užkirstas kelias tokiai praktikai ir kovojama su ja;

34. primygtinai ragina vyriausybes dėti daugiau pastangų siekiant atlikti tyrimus ir patraukti baudžiamojon atsakomybėn įtariamus prekiautojus žmonėmis, taip pat nuteisti prekeivius darbo jėga ir prekiautojus žmonėmis seksualinio išnaudojimo tikslais, pagal Šiaurės šalių modelį saugoti nukentėjusių moterų neliečiamumą ir remti NVO partnerius, kurie teikia aukoms reabilitacijos ir reintegracijos paslaugas;

35. ragina Rytų partnerystės šalis ir ES agentūras bei valstybių narių teisėsaugos institucijas intensyviau bendradarbiauti siekiant kovoti su prekyba žmonėmis, kuri yra viena pelningiausių organizuoto nusikalstamumo rūšių, ir išardyti nusikaltėlių tinklus;

2016 m. gruodžio 13 d., antradienis

36. ragina Rytų partnerystės šalis kuo skubiau pasirašyti ir ratifikuoti Stambulo konvenciją dėl smurto prieš moteris prevencijos ir kovos su juo, nes nė viena susijusi valstybė jos dar nėra ratifikavusi, taip pat ragina valdžios institucijas pradėti taikyti nacionalines kovos su smurtu prieš moteris strategijas ir griežtai stebėti, ar jos veiksmingai įgyvendinamos;

37. ragina taikyti Pekino veikslių platformą švietimo ir sveikatos srityse, užtikrinant pagrindines žmogaus teises, įskaitant galimybę savanoriškai planuoti šeimą, gauti visas reprodukcinės ir lytinės sveikatos paslaugas, įskaitant kontracepciją ir saugius bei teisėtus abortus, taip pat seksualinį švietimą;

38. pabrėžia, kad mirties nuo gimdos kaklelio vėžio rizika Rytų partnerystės šalyse yra 10 kartų didesnė nei Vakarų Europoje ir tai yra dažniausia vėžio forma, kuria serga 15–44 metų moterys, todėl ši liga daro didelį poveikį visuomenės struktūrai; ragina nacionaliniu lygmeniu rengti patikrų ir skiepavimo programas, siekiant kovoti su tokiais tendencijomis;

39. ragina valstybes nares užtikrinti, kad Rytų partnerystės šalių moterų teisės, pvz., galimybė gauti vizą, teisė teisėtai gyventi šalyje ir socialinės teisės, būtų suteikiamos individualiai, neatsižvelgiant į moterų civilinę būklę ar santuokinius santykius;

40. pabrėžia, jog taikant šeimos susijungimo procedūras moterims ir mergaitėms, kurios prisijungia prie savo šeimų ES, turi būti suteiktos individualios teisės, kad jos nebūtų priklausomos nuo galimai smurtinių santykių su šeimos nariais, norėdamos gauti sveikatos priežiūros, švietimo paslaugas ar darbą;

Moterų vaidmuo taikiai sprendžiant konfliktus

41. pabrėžia moterų vaidmenį, atliekamą konfliktų sprendimo, taikos kūrimo ir dėl konflikto susidariusios ypatingos padėties sprendimo srityse, kaip antai teikiant humanitarinę pagalbą perkeltiesiems asmenims; pabrėžia, kad moterys turėtų būti visapusiškai įtraukiamos į taikos derybas, atstatymo veiklą ir politinių pokyčių procesus;

42. ragina dėti tolesnes pastangas siekiant taikaus konfliktų sprendimo ir ragina labiau įtraukti moteris į tokius procesus vadovaujantis JT Saugumo Tarybos rezoliucijomis Nr. 1325 ir Nr. 2242 dėl moterų, taikos ir saugumo;

43. ragina prieglobsčio siekiančioms moterims ir mergaitėms teikti specialią apsaugą, nes moterys ir mergaitės yra ypač pažeidžiamos ir gali bėgti nuo smurto dėl lyties, tačiau jos gali negalėti ar nenorėti atskleisti atitinkamos informacijos vykstant pabėgėlio statuso nustatymo procesui;

Geriausios praktikos pavyzdžiai

44. pabrėžia, koks svarbus yra keitimasis geriausia praktika ir teigiamais pavyzdžiais, kurie gali būti taikomi kitose Rytų partnerystės šalyse; mano, kad tarp projektų, kuriems reikėtų skirti didelį dėmesį, turėtų būti „Moterys Moldovos politikoje“ – JT padalinio „JT moterys“ ir JT vystymo programos iniciatyvai, kurią finansuoja Švedijos vyriausybė ir pagal kurią teikiama parama moterų, dalyvaujančių politinėje veikloje, gebėjimų stiprinimui ir informuotumo didinimo kampanijoms moterų indėlio į politinį procesą klausimais;

45. palankiai vertina ES ir Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko (ERPB) programą „Moterys versle“ (angl. *Women in Business*), pagal kurią moterų vadovaujamos MVĮ suteikiamos galimybės gauti finansavimą ir verslo konsultacijas, teikiant kredito linijas, rizikos valdymo paramą ir techninę pagalbą vietos bankams partneriams, dirbantiems su moterų vadovaujamomis MVĮ, taip pat verslo konsultacijų, mokymo ir kuravimo paslaugas;

46. atkreipia dėmesį į teigiamus didesnio moterų įtraukimo į konfliktų sprendimo ir susitaikymo procesus pavyzdžius, kaip antai Kaukazo moterų taikos ir saugumo dialogą, kurio veikla pradėta 1994 m. ir kurį plėtoja Nacionalinis taikos fondas (JAV), sukurtas siekiant, kad Kaukazo moterys galėtų rengti tokius projektus, kaip vaikų karo aukų reabilitacijos bei taikos ir demokratijos stiprinimo mokymo projektai;

2016 m. gruodžio 13 d., antradienis

47. remia įgalėjimo projektus, kuriuos įgyvendinant moterys įgyja daugiau pasitikėjimo savimi, užtikrinamas jų dalyvavimas ir stiprėja jų galios bei autoritetas priimti sprendimus visose poveikio jų gyvenimui turinčiose srityse; atkreipia ypatingą dėmesį į žodžio ir nuomonės laisvės vaidmenį užtikrinant moterų įgalėjimą; tvirtai remia įgalėjimo projektus, kuriais siekiama skatinti moterų dalyvavimą vietos rinkimuose, pvz., projektą „Moterų vaidmuo vystant vietos demokratiją“ (angl. *Woman in Local Democracy, WiLD*) – per 2013 m. ir 2014 m. rinkimus Armėnijoje buvo išrinkta 70 proc. paramą pagal jį gavusių moterų; taip pat remia moterų įsitraukimą į ekonominės politikos įgyvendinimo procesą (pvz., to siekiama šiuo metu Azerbaidžane įgyvendinamu JT vystymo programos projektu, kurio tikslas – paremti moterų vadovaujamų įmonių steigimą Masali rajone); palankiai vertina Europos Tarybos projektą dėl moterų galimybių kreiptis į teismą didinimo penkiose Rytų partnerystės šalyse, kuriuo siekiama nustatyti ir padėti panaikinti moterų lygių galimybių kreiptis į teismą kliūtis ir didinti Rytų partnerystės šalių pajėgumus kurti priemones, siekiant užtikrinti, kad teisingumo grandinėje būtų atsižvelgiama į lyčių aspektą, be kita ko, rengiant teisės specialistus;

ES parama Europos kaimynystės politikos srityje

48. pabrėžia, kad per pastaruosius penkerius metų 103 mln. EUR išleista 121 projektui ir programai, kuriais siekiama skatinti lyčių lygybę ES kaimynystėje, įskaitant 5 mln. EUR, išleistų programai „Moterys versle“, vykdomai Rytų partnerystės šalyse; pripažįsta, kad ES jau suteikė didelę paramą siekiant tikslų moterų teisių ir lyčių lygybės srityje, įskaitant paramą, teikiamą pagal Techninės pagalbos ir informacijos mainų programos (TAIEX) tarpusavio pagalbos priemonę, pagal kurią padedama vykdyti viešojo administravimo sistemos reformą ir skatinamas bendradarbiavimas pagrindinių principų ir politikos srityje;

49. pabrėžia, kad, nors lyčių lygybė yra horizontalusis Europos kaimynystės politikos ir Europos kaimynystės priemonės principas, reikėtų siekti tikslesnių ir išmatuojamų tikslų lyčių lygybės srityje, taip pat atsižvelgiant į naują 2016–2020 m. vystymosi programos Lyčių lygybės veiksmų planą; pabrėžia, kad į nacionalinius veiksmų planus, rengiamus pagal Europos kaimynystės politiką, būtina skubiai integruoti lyčių aspektą, kaip strategiją siekiant įgyvendinti lyčių lygybę ir imtis pozityvių veiksmų;

50. ragina Komisiją integruoti lyčių aspektą visose Europos kaimynystės politikos ir Europos kaimynystės priemonės srityse ir taip užtikrinti, kad būtų nustatyti ir stebimi konkretūs lyčių lygybės tikslai;

51. pažymi, kad pagal persvarstyta Europos kaimynystės politiką konkrečioms šalims skirtose ataskaitose didžiausias dėmesys turėtų būti skiriamas su šalimis partnerėmis sutartiems prioritetams; palankiai vertina tai, kad reguliariose ataskaitose, kuriomis remiantis bus sekami įvykiai kaimynystėje, bus skiriamas dėmesys ir lyčių lygybei;

52. primygtinai pabrėžia, kad reikia įtraukti moterų teisių ir lyčių lygybės klausimus į reguliarių politinių dialogų ir dialogų žmogaus teisių klausimais, vedamų su Rytų partnerystės šalimis, darbotvarkes ir pasiūlyti, kokių veiksmų imtis;

53. pabrėžia, kad svarbų vaidmenį visose pirmiau minėtose srityse atlieka parlamentinė diplomacija ir kad būtina keistis geriausia praktika;

54. mano, kad svarbu kaupiti suderintus duomenis apie moterų padėtį Rytų partnerystės šalyse; pritaria galimybei, kad Rytų partnerystės šalyse, kaip pagal Europos kaimynystės priemonę finansuojamų projektų dalis, būtų taikomas lyčių lygybės indeksas, kurį parengė Europos lyčių lygybės institutas;

55. pabrėžia, kad pagal Europos kaimynystės priemonę reikia teikti paramą vietos moterų visuomeninėms organizacijoms ir pilietinei visuomenei, turinčioms geriausias galimybes pasiekti vietos gyventojus ir padėti didinti informuotumą bei spręsti problemas, kurias patiria moterys ir mergaitės atitinkamuose regionuose;

56. ragina valstybes nares kurti tvirtesnius dvišalius ir daugiašalius ryšius su Rytų partnerystės šalimis ir aktyviai teikti pereinamojo laikotarpio pagalbą, techninę paramą bei dalytis patirtimi; mano, kad netoli Rytų partnerystės šalių esančios valstybės narės galėtų atlikti svarbų vaidmenį padėdamos stiprinti ryšius ir įtraukdamos kitas valstybes nares į Rytų partnerystės programas;

o

o o

57. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.